

De Grote Huismus Tentoonstelling
Het Natuurhistorisch Museum Rotterdam presenteert de komende maanden 'De Grote Huismus Tentoonstelling', een expositie waarin de natuur en de cultuur van de Huismus *Passer domesticus*, 's werelds bekendste vogel centraal staat. Wie kent hem niet, de vogel die met zijn vrolijke getjilp en brutale, opportunistische gedrag de mens tot in de verste uithoeken van de aardbol gevolgd is? Maar wat is een Huismus eigenlijk en waarom verdwijnt hij in West-Europa langzaam maar gestaag uit steden en van het platteland, terwijl hij in grote delen van de wereld nog steeds talrijk of zelfs een plaag is? De tentoonstelling geeft antwoord op die vragen en vertelt ook - in samenwerking met Vogelbescherming - hoe u zelf kunt helpen de Huismus weer terug in het straatbeeld te krijgen. De biologie, het gedrag en de levenscyclus van de Huismus komen uitgebreid aan bod. Er zijn opgezette mussen uit de hele wereld te zien, en afwijkende mussen met

DOMINOMUS®

vergroeiende snavel, een pikzwart of juist sneeuwwit verenkleed. U zult u verbazen over de veelheid en diversiteit aan wetenschappelijk onderzoek naar de Huismus, maar ook over wat de mus in de beeldende kunst en poëzie heeft teweeggebracht. Van meer dan dertig kunstenaars, onder wie Peter Vos, Han van Hagen en Robin d'Arcy Shillcock, is mussenkunst te zien, en de hele tentoonstelling is doorspekt met mussengedichten. In de 'Hall of Fame' van beroemde mussen krijgt de Dominomus gezelschap van de mus die in 1936 in Londen door een cricketbal werd gedood en - opgezet op dezelfde bal - nog steeds een topstuk is van het museum van de Marylebone Cricket Club in Londen. Eén van de eerste

nakomelingen van het groepje Huismus- en dat in 1853 in hartje New York werd losgelaten en in rap tempo heel Noord-Amerika koloniseerde krijgt ook een ereplaats. Uit Australië komt de fameuze Freedom Sparrow - de piepjonge Huismus die op 4 juli 1981 (Onafhankelijkheidsdag in de Verenigde Staten) vanuit Los Angeles met PanAm vlucht 811 Sidney wist te bereiken, hoewel de vrijheidsdrang van dit musje snel werd beëindigd door de Australische douane

Illustratie: Peter Vos

Bij de tentoonstelling verschijnen twee boeken. Als catalogus doet dienst het boek 'MUS - natuur en cultuur van de Huismus', met bijdragen van mussenkenners en -adepten Midas Dekkers, Kees Heij, Peter Vos, Hans Peeters, Peter Müller, Kees Moeliker et al. (Tirion Uitgevers, 96 pagina's, ISBN 90 5210 657 6). Voor kinderen (vanaf 4 jaar) verschijnt 'MUS', een prentenboek geïllustreerd door Irene Goede en geschreven door Hans Post en Kees Heij (Uitgeverij Lemniscaat, 32 pagina's, ISBN 90 5637 863 5). 'De Grote Huismus Tentoonstelling - natuur en cultuur van *Passer domesticus*' duurt van 14 november 2006 tot en met 13 mei 2007. Op de openingsdag (14 november) is het precies één jaar geleden dat de Dominomus met een welgemikt schot uit een 5,5 mm buks gedood en tegelijkertijd onsterfelijk werd. Meer informatie over deze expositie en over de uitgaven is te verkrijgen bij het Natuurhistorisch Museum Rotterdam, Westzeedijk 345 (Museumpark), 3015 AA Rotterdam, (010) 436 42 22, info@nmr.nl, website: <http://www.nmr.nl>.

Broedvogels van de Grevelingen in 2005

Met de afsluiting van de Grevelingen in 1971 ontstond in menig opzicht een uniek milieu. Het was weliswaar gedaan met de getijden, maar het bekken bleef zout. Enkele jaren later kreeg de Brouwersdam een inlaatsluis, zodat het voor Rijkswaterstaat mogelijk werd zowel het peil als het zoutgehalte te beïnvloeden. Tegenwoordig loopt een discussie meer dynamiek te brengen in de Grevelingen. 'Het tij terug', dus.

Dankzij een sinds 1971 lopende reeks inventarisatiegegevens staat ons sinds enige tijd het rapport 'Broedvogels Grevelingen 2005' ter beschikking. Het is een waardevol overzicht van hoe de broedvogelstand zich ontwikkelde op de door de afsluiting permanent drooggevalen platen en slikken. Dit overzicht dient het wetenschappelijke belang van deze ontwikkelingen en geeft inzicht hoe de vegetatiesuccessie en de verschillende beheerstypen uitpakten voor de (broed)-vogelbevolking. Daardoor kan desgewenst het beheer bijgestuurd worden. In 2000 kwam het tot acht Broedvogel Monitoring (BMP)-plots, alle op eilanden dan wel op oeverstroken in het westelijke bekken. De selectie van deze plots op grond van het type beheersplan vond zorgvuldig plaats, zodat de opbouw van de broedavifauna in de zich afzonderlijk ontwikkelende biotopen te volgen was. In 2005 werden deze plots voor het zesde opeenvolgende jaar geïnventariseerd. Daarnaast was er in 2005 weer een integrale broedvogelinventarisatie en werd ook het, onder regie van het Rijkswaterstaat Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ), langlopend deltaonderzoek naar kustbroedvogels uitgevoerd. De resultaten van deze drie onderzoeken zijn te vinden in het rapport 'Broedvogels Grevelingen 2005', een rapport dat in opdracht van het 'Natuur en Recreatieschap de Grevelingen' is opgemaakt en waarvoor de verantwoording berust bij het Ecologisch Adviesbureau Sandvicensis in Burgh-Haamstede.

Sinds 1971 konden er 113 soorten broedvogels worden vastgesteld waarvan er in 2005 nog 89 present waren. Het is een genot om een paar uren aan dit verslag te besteden, vooral ook omdat het onderzoek zich uitstrekt over een lange

reeks van jaren en de samenstellers steeds opnieuw de ontwikkelingen projecteren van beheersontwikkelingen in het terrein. Daarbij komt dat de samensteller bijval dan wel kritiek op beleidsmaatregelen in relatie tot welzijn van kostbare kustbroedvogels niet schuwt. Peilverlaging tijdens het broedseizoen ten faveure van de kustbroedvogels is dan ook één van de adviezen, want bij die categorie staat wel wat op het spel! In 2005 bood de Grevelingen onderdak aan 81 paren Strandplevieren, 22 paren Noordse Sterns en 84 paren Dwergsterns. De Grote Stern keerde in 2005 het bekken de rug toe. Nog wat cijfers. Gebaseerd op de Rode Lijst van 2004, herbergde de Grevelingen in 1971 36 Rode-Lijstsoorten. In 2005 waren dat er nog 22, waaronder 125 paren Grutto's, 254 paren Kluten en 224 paren Veldleeuweriken (in 1980 nog 1231!). Bij de soorten die in de periode van 34 jaren verschenen en verdwenen, behoren Smient, Pijlstaart, Boomvalk, Bonte Strandloper, Kempphaan (in 1987 nog veertien paren), Velduil, Paapje en Tapuit (in 1976 nog 23 paren). De Grauwe Gans verscheen voor het eerst in 1988 en was in 2005 al met 215 paren present, de Nijlgans presteerde het om van vier paren in 1993 te groeien naar 93 in 2005. Het valt op dat de zo nadrukkelijk langs en in Haringvliet en Krammer-Volkerak als broedvogel aanwezige Brandgans, op de Grevelingen ontbreekt. De intrede van de Havik in 2002 had een duchtige reductie van Houtduiven en Eksters tot gevolg. Helaas was de oplage van het rapport beperkt en is het inmiddels niet meer te bestellen. Degene die echter zo geprivilegieerd is de jaarlijkse rapporten te kunnen doornemen die het Ecologisch Adviesbureau Sandvicensis samenstelt voor de in de Grevelingen liggende plaat de Hompelvoet, zal in dit broedvogelrapport deskundigheid, betrokkenheid en een nauwelijks te evenaren kennis terugvinden.

GLO